

10.12.2024

Aluevaltuustoaloite:

EU:N VAMMAISKORTIN HALTIJAN JA SAATTAJAN MAKSUTON LIPPU LINKKI-LIIKENTEESSÄ

Euroopan Unionin alueella on käytössä vammaiskortti, joka kertoo kortinhaltijan pitkäaikaissairaudesta tai vammasta, joka rajoittaa päivittäistä selviytymistä, esimerkiksi liikkumista. Vammaiskortti oikeuttaa EU:n alueella erilaisten palvelujen maksuttomuuteen tai alennettuun lippuhintaan joko kortin haltijalle ja/tai hänen saattajalleen/avustajalleen.

Suomessa vammaiskortin myöntää Kela. Saadakseen vammaiskortin, tulee hakijan täyttää Kelan asettamat kriteerit, joita ovat mm. hakijalle myönnetty Kelan vammaistuki tai eläkkeensaajan hoitotuki. Kriteerit täyttääkseen hakijan tulee olla monin tavoin toisen henkilön avun tarpeessa ja vamman tai pitkäaikaissairauden tulee olla todettu lääkärin lausunnolla.

Monille vammaisille on mahdotonta kulkea kaupunkialueella jalkaisin tai pyörällä. Vammaisten ja pitkäaikaissairausten taloudellinen tilanne on usein heikompaa kuin muulla väestöllä johtuen työ- ja opiskelukyvyn heikentymisestä.

Tällä hetkellä EU:n vammaiskortin haltijan avustaja voi matkustaa maksutta Linkki-paikallisliikenteessä sillä edellytyksellä, että kortinhaltija on ostanut kuukausi- tai matkakortin. Yksittäistä matkaa maksuttoman avustajan kanssa ei ole mahdollista tehdä ilman, että on ostanut Waltti-kortille yksittäisiä matkoja etukäteen ja osoittanut oston yhteydessä EU:n vammaiskorttia.

Vaikeavammaisen on mahdollista saada vammaispalveluiden kautta kuljetuspalvelua, joka kattaa 18 yhdensuuntaista (9 menopaluu) matkaa kuukaudessa. Nämä matkat turvaavat vain välttämättömän asioinnin kodin ulkopuolelle. Matka tulee tilata kuitenkin vähintään 1 tunti ennen matkan alkamista. Usein on tarve kulkea lyhyitä asiointimatkoja, joita kuitenkin ei voi tehdä vamman vuoksi jalan tai pyörällä. Huomioitavaa on, että läheskään kaikki vammaiset eivät täytä vaikeavammaisen kriteereitä, eivätkä näinollen ole oikeutettuja vaikeavammaisten kuljetuspalveluihin vaikka heillä onkin arkea ja omatoimisuutta sekä itsenäistä liikkumista rajoittava vamma tai pitkäaikaissairaus.

Maksuttoman matkakortin edut olisivat ylivoimaiset:

- vammaisen henkilön asiointi- ja virkistysmatkat saattajan kanssa helpottaisivat ja sujuvoittaisivat monen vammaisen arkea

- terveyshyödyt olisivat merkittävät, kun kynnyksellä kulkea kodin ulkopuolella on matala

- vpl-matkojen käyttö saattaisi jopa vähentyä, koska ihmiset pystyisivät kulkemaan linja-autolla saattajan kanssa lyhyitä matkoja erityisesti vilkkaasti liikennöidyillä vuoroilla

- vammaiset lapset ja nuoret voivat liikkua itsenäisemmin matalalla kynnyksellä huoltajien kanssa, jolloin itsenäistymisen taidot kasvaisivat julkisen liikenteen käytön oppimisen myötä.

- vammaiselle tai pitkäaikaissairaalle maksuton julkinen liikenne antaa myös keinoja syrjäytymisen ehkäisyyn ja voi olla henkilön hyvinvoinnin näkökulmasta merkittävä asia. Syrjäytyneen henkilön aktivoiminen voi maksaa itsensä takaisin moninverroin sosiaali- ja terveysmenojen vähentyessä samassa suhteessa kun aktiivisuus lisääntyy.

-Waltti-kortti ei korvaa VPL-matkoja eikä ole niille vaihtoehto, vaan tapa aktivoida ja helpottaa vammaisen arjessa selviytymistä.

10.12.2024

Maksuttoman matkakortin ja maksuttoman saattajalipun hyvä esimerkki löytyy Helsingin seudun liikenteeltä, joka on myöntänyt maksuttomat matkat näkövammaisille ja liikuntaesteisille.
<https://www.hsl.fi/liput-ja-hinnat/alennusryhmat#nakovammaiset>

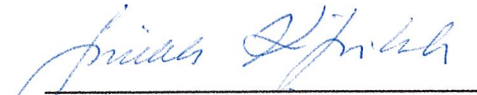
Keski-Suomessa tulee ottaa mallia Helsingin seudun liikenteeltä ja ottaa käyttöön maksuton Waltti-matkakortti kaikille Linkki-paikallisliikenteen alueella asuvien EU vammaiskortin haltijoille ja heidän saattajilleen. Palvelu olisi oikeutettu heille, jotka voivat esittää matkakortin hakemisen yhteydessä EUn vammaiskortin ja henkilötodistuksen. Linkki-palvelupisteessä hakijan Waltti-matkakorttiin voisi liittää tiedot maksuttomuudesta ja vaikkapa valokuvan, jotta Walttikortin haltija voi todistaa olevansa oikea henkilö. Kortissa voisi olla myös A-merkintä, joka kertoo kuljettajalle henkilön olevan oikeutettu kulkemaan maksuttoman saattajan kanssa. Se myös selkeyttäisi käytäntöä ja ehkäisisi väärinkäytöksiä tai -ymmärryksiä.

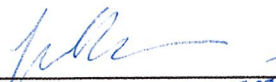
Me allekirjoittaneet esitämme, että Keski-Suomen hyvinvointialueella selvitetään yhteistyössä kuntien, Linkki-liikenteen ja hyvinvointialueen kanssa mahdollisuus ottaa käyttöön maksuton Waltti-matkakortti kaikille Linkki-paikallisliikenteen alueella asuvien EU vammaiskortin haltijoille ja heidän saattajilleen.

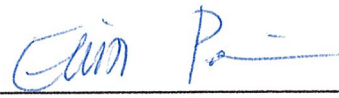
Jyväskylässä 10.12.2024

Allekirjoitukset:

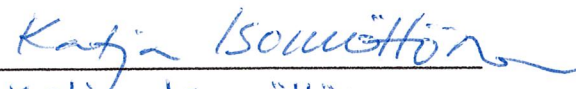

Karoliina Saraste

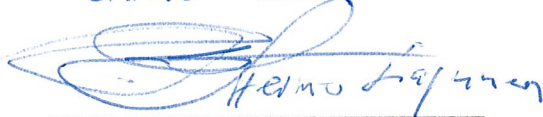

SIIRI KUMPUAINEN

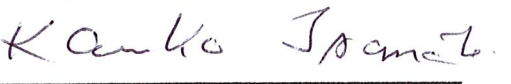

JUHAN JUNPÄÄ

Elina Peränen

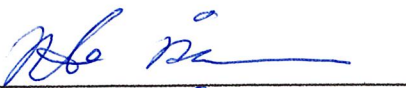

SANTTERI LOHI

Katja Isomöttönen

Kauko Isomäki

KAUKO ISOMÄKI

Marko Kolehmainen

Arto Alkermä

